

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ostravě rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu Mgr. Jiřího Gottwalda a soudců JUDr. Zory Šmolkové a JUDr. Daniela Spratka, Ph.D. ve věci

žalobce: **JMB-STEEL s. r. o.**
sídlem Zámecké nám. 42, 738 01 Frýdek – Místek,
zastoupen JUDr. Alfrédem Šrámkem, advokátem
sídlem Českobratrská 1403/2, 702 00 Ostrava

proti
žalovanému: **Finanční úřad pro Moravskoslezský kraj**
sídlem Na Jízdárně 3162/3, 702 00 Ostrava

o přezkoumání rozhodnutí žalovaného ze dne 27. 6. 2024, č. j. 2661969/24/3207-51521-802655, ve věci vyrozumění o předpisu úroků z prodlení s úhradou doměřené DPPO, a č. j. 2662119/24/3207-51522-801133, ve věci vyrozumění o předpisu úroků z prodlení s úhradou doměřené DPH,

takto:

I. Žaloba se zamítá.

II. Žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Žalobní námitky:

1. Žalobce tvrdí ve věci úroku z prodlení z doměřené daně z příjmů právnických osob a daně z přidané hodnoty porušení zákazu dvojího trestání, neodůvodněně odlišný postup žalovaného s ohledem na zrušenou povinnost zaplatit penále a protiústavní výši úroku z prodlení.

2. Žalobci byla třemi dodatečnými platebními výměry doměřena daň z příjmu právnických osob za zdaňovací období 2011, 2012 a 2013 a dvaceti jedna dodatečnými platebními výměry daň z přidané hodnoty za jednotlivé měsíce od ledna 2011 do září 2012. Dodatečně doměřená daň z příjmů právnických osob a doměřená daň z přidané hodnoty byly zaplacený 13. 12. 2023. Dodatečné platební výměry ukládaly žalobci rovněž povinnost hradit penále, avšak Odvolací finanční ředitelství tuto povinnost žalobce zrušilo.
3. Po uhrazení uvedených doměrků správce daně dne 10. 1. 2024 a 15. 1. 2024 vyrozuměl žalobce o předepsání úroků z prodlení. Dne 12. 2. 2024 žalobce podal proti vyrozumění námítka, zvláště ve vztahu k DPPO a zvláště k DPH, argumentačně shodně; argumentoval sankční povahou úroků z prodlení a neadekvátností úrokové sazby. O námitkách rozhodl žalovaný nyní napadenými rozhodnutími dne 27. 2. 2024 tak, že je zamítl.
4. Žalobce v žalobě vznesl dva okruhy žalobních námitek. V prvním z nich poukázal na to, že pokud podle Odvolacího finančního ředitelství zásada zákazu dvojího trestání brání předepsání penále, když žalobce byl za předmětná zdaňovací období trestně odsouzen a bez trestního rozsudku by nedošlo k prolomení prekluzivní lhůty a doměření daně, žalovaný nyní nepředestřel žádnou úvahu, proč stejný důvod nebrání vzniku úroku z prodlení, které je rovněž příslušenstvím daně. Předepsání úroku z prodlení je rovněž proti úvaze Odvolacího finančního ředitelství, že trestní odsouzení prolomilo prekluzivní lhůtu pouze pro jistinu, nikoliv pro příslušenství daně.
5. Druhou žalobní námitkou žalobce rozporoval výši úroku z prodlení. Navýšení o 14 procent nad reposazbu je protiústavní, protože neodpovídá v dané době ceně peněz, a to zejména srovnáním se státními dluhopisy, ale i žalovaným užitými bankovními úvěry (komerčními), které byly trojnásobně nižší (cca 5 %). Žalovaný učiněný výpočet 7,25 % z důvodu časového pětiletého omezení úročení je ryze fiktivní.
6. Žalovaný ve vyjádření k žalobě poukázal na to, že úroky z prodlení nejsou trestem. Dále poukázal na vázanost zákonem a nemožnost posuzovat protiústavnost úpravy úroků z prodlení, která je komplexní a výklad nevyžadující.

Posouzení krajským soudem:

7. Krajský soud poté, co zjistil, že žaloba byla podána včas ve lhůtě dvou měsíců po doručení písemného vyhotovení rozhodnutí žalovaného žalobci, tedy v souladu s ustanovením § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb. soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), přezkoumal napadené rozhodnutí v souladu s ustanovením § 75 odst. 2 s. ř. s. v mezích žalobních bodů a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná; ve věci rozhodl bez jednání v souladu s ustanovením § 51 odst. 1 s. ř. s., neboť s tímto postupem oba účastníci souhlasili.
8. Mezi účastníky není sporná skutková stránka věci, jak byla stručně shrnuta výše, ale zákonnost postupu žalovaného při předepsání úroku z prodlení.
9. K prvnímu okruhu žalobních námitek krajský soud nejprve ověřil, že žalovaný v napadeném rozhodnutí vysvětlil rozdíl v náhledu na penále a úrokem z prodlení. Zdůraznil, že Odvolací finanční ředitelství vyloučilo povinnost žalobce hradit penále z důvodu jeho sankční povahy. Úrok z prodlení však sankční charakter nemá a jeho předepsáním nedojde k porušení zásady zákazu dvojího trestání (odstavce 15 a 21-26 napadeného rozhodnutí ve vztahu k DPPO a odstavce 13 a 19-24 napadeného rozhodnutí ve

vztahu k DPH). Námitka nevysvětlení rozdílného přístupu k penále a úroku z prodlení proto není důvodná.

10. Žalobce v žalobě zopakoval svůj názor, že úrok z prodlení je paušalizovaná újma vzniklá neplněním daňových povinností, stejně jako penále, a nelze jej stanovit, protože k odčinění protiprávního jednání žalobce došlo jeho trestním odsouzením a uhrazením jistiny daně (bod 4.5. žaloby). Žalobce nijak nereagoval na argumentaci žalovaného v obou napadených rozhodnutích, že penále má sankční povahu, úroková sazba však nikoliv, a proto trestněprávní odsouzení žalobce nebrání předepsání úroku z prodlení, kterou žalovaný podpořil odkazem na judikaturu správních soudů, konkrétně rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 10. 2023, č. j. 3 Afs 138/2022-50 a ze dne 2. 6. 2016, č. j. 7 Afs 77/2014-76.
11. Krajský soud zdůrazňuje, že obsah a kvalita žaloby předurčuje podobu rozhodnutí soudu, protože míra podrobnosti odezvy soudu je závislá na tom, jak detailně své námitky žalobce v žalobě formuluje. Omezí-li se žalobce na pouhá obecná konstatování a nereaguje – li na propracovanou argumentaci v napadeném rozhodnutí, nemůže ani soud reagovat jinak než srovnatelně obecně (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 9. 2018, č. j. 8 Afs 170/2018 – 36, bod 20). Pokud žalobce nepředložil konkrétní konkurující argumentaci zpochybňující správnost závěrů žalovaného, nemá soud, k čemu by se nyní vyjádřil, neboť až žalobní argumentace, nikoliv argumentace vypořádaná napadeným rozhodnutím, je předmětem soudního přezkumu (viz např. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2007, č. j. 8 Afs 55/2005-74, ze dne 29. 2. 2008, č. j. 8 Afs 98/2007-73, a ze dne 9. 7. 2019, č. j. 7 Afs 161/2018-28, bod 13).
12. Krajský soud se ztotožňuje s tím, že předepsání úroku z prodlení nebrání trestněprávní odsouzení žalobce, protože úrok z prodlení nemá sankční povahu a je naopak paušalizovanou náhradou újmy.
13. Úrok z prodlení upravovalo v relevantní době od 1. 1. 2011 do 31. 12. 2020, kdy úroky z prodlení přirůstaly, ustanovení § 252 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, jehož první odstavec byl po celou tuto dobu nezměněn a zněl: *daňový subjekt je v prodlení, neuhradí-li splatnou daň nejpozději v den její splatnosti.*
14. Postupně se měnil druhý odstavec, který do 31. 12. 2014 zněl: *daňovému subjektu vzniká povinnost uhradit úrok z prodlení za každý den prodlení, počínaje pátým pracovním dnem následujícím po dni splatnosti až do dne platby včetně. Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Úrok z prodlení se uplatní nejdéle za 5 let prodlení. Pokud je pro daň stanoven náhradní den splatnosti, běží úrok z prodlení počínaje pátým pracovním dnem následujícím po původním dni její splatnosti.*
15. Do 31. 12. 2020 byla z druhého odstavce vypuštěna věta omezující úročení na 5 let, jinak zůstala úprava stejná: *Daňovému subjektu vzniká povinnost uhradit úrok z prodlení za každý den prodlení, počínaje pátým pracovním dnem následujícím po dni splatnosti až do dne platby včetně. Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí. Pokud je pro daň stanoven náhradní den splatnosti, běží úrok z prodlení počínaje pátým pracovním dnem následujícím po původním dni její splatnosti.*
16. Tuto úpravu posuzoval Nejvyšší správní soud v žalovaném citovaném rozsudku č. j. 3 Afs 138/2022-50 tak, že úrok z prodlení nemá charakter sankce a neplní odstrašující

úlohu, tj. nesměřuje k odvrácení recidivy, naopak má povahu ekonomické náhrady za nedoplatky peněžních prostředků na daních, které musí veřejné rozpočty získávat z jiných zdrojů (viz odstavce 25 až 28 cit. rozsudku). Tímto závěrem třetí senát Nejvyššího správního soudu navázal na konstantní závěry správních soudů k této otázce, které vycházejí z posouzení rozšířeného senátu NSS vyjádřeném v usnesení č. j. 4 Afs 210/2014-57, v němž rozšířený senát vymezil rozdíly mezi penále a úrokem z prodlení na podkladě tehdy platného zákona o správě daní a poplatků. Charakteristické znaky penále a úroku z prodlení převzal daňový řád (§ 251 a § 252) a závěry rozšířeného senátu jsou tedy plně použitelné dodnes. Rozšířený senát dovedl, že daňové penále má povahu platebního deliktu, tedy trestu, při jehož ukládání je nutné dodržovat základní standardy trestání vyplývající z Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod a Listiny. V citovaném usnesení rozšířený senát zároveň uvedl, že „*tyto garance se nevztahují ani na úrok z prodlení, ani na samotnou vyměřenou či doměřenou daň, korespondují-li svým podstatným účelům*“ (viz bod [66]), poukázal na procentní sazbu úroku z prodlení, díky níž celková výše úroku plynutím času narůstá (*a contrario* situaci u penále), a způsob vymezení tedy reflektuje jak aktuální cenu peněz při pozdní platbě, tak délku prodlení. Pouze na okraj pak rozšířený senát poznamenal, že „*úrok z prodlení by v případě přemrštěné výše měl charakter sankce nabyt*“ (bod [57]). Z citovaného usnesení tak nelze v žádném případě dovést, že by úrok z prodlení, upravený dříve (od 1. 1. 2007 do 31. 12. 2010) v § 63 zákona o správě daní a poplatků a nyní v § 252 daňového řádu, měl povahu platebního deliktu (trestní sankce).

17. Nejvyšší správní soud argumentaci následoval i v dalších rozsudcích, například v rozsudku č. j. 6 Afs 271/2023-34 z 6. 3. 2024, odstavce 13-17, a v rozsudku č. j. 1 Afs 151/2023 – 35 z 22. 5. 2024, odstavce 25 až 36. Svůj nezměněný názor Nejvyšší správní soud odůvodnil koncepcí úroku z prodlení, navázaném na reposazbu ČNB a tedy kopírujícím vývoj úročení jako ceny peněz, jeho narůstáním v čase a tím, že výše recipročního úroku z neoprávněného jednání správce daně, upraveném v § 254 daňového zákona, měl v posuzovaném období měl stejnou výši (reposazba ČNB zvýšená o 14 procentních bodů). Dluh vzniklý v důsledku nesprávného stanovení daně se tedy úročí stejným způsobem, ať je v prodlení daňový subjekt, nebo naopak stát.
18. Krajský soud nemá žádný důvod se od těchto závěrů odchýlit, když nadto žalobce ani žádnou relevantní protiargumentaci v žalobě neuvedl. Krajský soud tedy uzavírá, že trestněprávní odsouzení nebrání předpisu úroku z prodlení s úhradou téže daně, neboť funkce úroku z prodlení podle § 252 daňového řádu je reparační, nikoliv sankční.
19. Žalobce dále namítl, že jeho trestní odsouzení prolomilo prekluzivní lhůtu pouze u jistiny daně, nikoliv příslušenství. Tvrdil, že toto uvedlo Odvolací finanční ředitelství v rozhodnutí o jeho odvolání proti dodatečným platebním výměřům, ve kterém zrušilo jeho povinnost hradit penále.
20. Žalovaný v napadených rozhodnutích poukázal na to, že důvodem pro zrušení povinnosti hradit penále, nebylo pouze částečné prolomení prekluzivní lhůty omezené na jistinu daně, ale trestní charakter penále (odstavec 15 napadeného rozhodnutí ve vztahu k DPPO a odstavec 13 napadeného rozhodnutí ve vztahu k DPH). Žalobce v žalobě své námitkové tvrzení bez bližší argumentace zopakoval, aniž by reagoval na stanovisko žalovaného v napadených rozhodnutích. Jak soud vysvětlil v odstavci 11 tohoto rozsudku, až argumentace v napadeném rozhodnutí je předmětem soudního přezkumu. Žalobce tak soudní přezkum této žalobní námitky neumožnil.

21. Krajský soud pouze pro úplnost dodává, že žalobcově názoru nesvědčí již ani samotné jazykové znění § 148 odst. 6 daňového řádu, podle kterého: *v důsledku jednání, které bylo předmětem pravomocného rozhodnutí soudu o spáchání daňového trestného činu, lze daň stanovit do konce druhého roku následujícího po roce, v němž nabylo rozhodnutí soudu právní moci, bez ohledu na to, zda již uplynula lhůta pro stanovení daně.* Stanovení daně je výsledkem nalézacího řízení [§ 134 odst. 3 písm. a) daňového řádu], přičemž daní se rozumí podle § 2 odst. 3 a 4 nejen samotná daň (*peněžité plnění, které zákon označuje jako daň, clo nebo poplatek, peněžité plnění, pokud zákon stanoví, že se při jeho správě postupuje podle tohoto zákona, a peněžité plnění v rámci dělené správy*), ale též příslušenství (*daň podle odstavce 3 zahrnuje rovněž daňový odpočet, daňovou ztrátu nebo jiný způsob zdanění a příslušenství daně*), kterými jsou i úroky z prodlení (podle odstavce pátého, *příslušenstvím daně se rozumějí úroky, penále, pokuty a náklady řízení, jsou-li ukládány nebo vznikají-li podle daňového zákona*). Akcesorický charakter úroků vyplývá z poslední věty tohoto odstavce: *úroky, penále a pokuta za opožděné tvrzení daně sledují osud daně.* Pokud tedy dojde k prolomení prekluzivní lhůty pro stanovení daně a daní jsou i úroky z prodlení, je vyloučeno jejich jakékoliv oddělování či speciální nakládání, ale prolomení prekluzivní lhůty se vztahuje i na ně. Uvedené zákonodárce podtrhl zdůrazněním jejich akcesorického charakteru, které *sledují osud daně.* Ani tato žalobní námitka tedy není důvodná.
22. Druhý okruh žalobních námitek žalobce směřoval do výše úroku z prodlení, kterou považoval za protiústavní.
23. Žalovaný v napadeném rozhodnutí na tutéž námitku vznesenou v daňovém řízení poukázal na rozsáhlou judikaturu Nejvyššího správního soudu, která se opakovaně zabývala otázkou přiměřenosti výše úroků z prodlení, jejichž roční výše podle tehdy platného § 252 daňového řádu odpovídala *výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí*, a nepřiměřenost neshledala. Poukázal na funkci úroků z prodlení jako ceny peněz a její výši porovnal s tehdy dosahovanými komerčními úroky (5 %), kterým se blíží s ohledem na pětiletý limit pro jejich přirůstání, v důsledku čeho fakticky činí 7,25% (viz odstavce 21-28 napadeného rozhodnutí ve vztahu k DPPO a 19-26 napadeného rozhodnutí ve vztahu k DPH).
24. Krajský soud ani této žalobní námitce nemůže přisvědčit. Jak konstatoval Nejvyšší správní soud v žalovaném citovaném rozsudku 3 Afs 138/2022, výše úroku z prodlení 14 procentních bodů nad reposazbu nebyla přemrštěná (viz odstavce 27 a 28). Podrobněji se této otázce věnoval první senát Nejvyššího správního soudu ve výše uvedeném rozsudku 1 Afs 151/2023 – 35, kde nepřemrštěnost této výše úroků z prodlení odůvodnil jednak navázaností na reposazbu jako obecnou cenu peněz a dále její reciprocitou k výši úroků, které v dané době hradil správce daně podle § 254 daňového řádu v tehdy platném znění (viz odstavce 34 až 36 cit. rozsudku NSS a odstavce 17 tohoto rozsudku). Krajský soud se nemá důvod od těchto závěrů odchýlit, když žalobce ani zde kvalifikovanou protiargumetaci nenabízí. Lze tedy uzavřít, že výše úroků z prodlení byla v období jejich přirůstání jasně a srozumitelně stanovena ustanovením § 252 odst. 2 daňového řádu, úprava nevyžadovala ani neumožňovala žádný výklad, který by žalovanému dal prosto pro její jakoukoliv modifikaci. Její výše nebyla přemrštěná a tedy ani protiústavní, o čemž svědčí mj. shodná výše úroků, které byl v té době povinen v případě pochybení platit správce daně podle tehdy účinného § 254 odst. 1 daňového řádu (*dojde-li ke zrušení, změně nebo prohlášení nicotnosti rozhodnutí o stanovení daně z důvodu nezákonnosti nebo z důvodu nesprávného úředního postupu správce daně, náleží daňovému subjektu úrok z částky, která byla daňovým subjektem ubražena na*

základě tohoto rozhodnutí nebo v souvislosti s tímto rozhodnutím, který odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou, zvýšené o 14 procentních bodů, platné pro první den příslušného kalendářního pololetí, a to ode dne následujícího po dni splatnosti nesprávně stanovené daně, nebo došlo-li k úhradě nesprávně stanovené daně později, ode dne její úhrady. Tento úrok nevzniká v případě peněžitého plnění v rámci dělené správy). Úvahy žalovaného o „faktické výši“ úroků v návaznosti na pětileté omezení úročení uvedené podporují, byť za nosný argument je ani žalovaný sám nepovažoval. Ani tato žalobní námitka tedy důvodná není.

Závěr a náhrada nákladů řízení.

25. Vzhledem k nedůvodnosti žalobních námitek krajský soud žalobu v souladu s ustanovením § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl (výrok I.).
26. V řízení byl plně procesně úspěšný žalovaný, kterému v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. vzniklo právo na náhradu nákladů řízení; procesně neúspěšnému žalobci právo na náhradu nákladů řízení nevzniklo. Vzhledem k tomu, že podle obsahu spisu žalovanému žádné náklady řízení nevznikly, soud rozhodl tak, že žádnému z účastníků náhradu nákladů řízení nepřiznal (výrok II.).

Poučení:

Proti tomuto rozsudku je **možno** podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů od jeho doručení k Nejvyššímu správnímu soudu v Brně.

Ostrava 15. července 2025

Mgr. Jiří Gottwald
předseda senátu